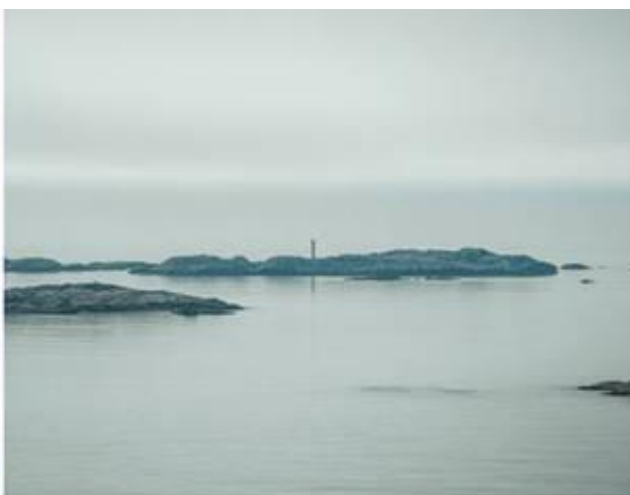

Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman yhteenveto

Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman yhteenveto: *Marin strategi för Nordsjön och Östersjön, Samråd om uppdaterat åtgärdsprogram för havsmiljön i Nordsjön och Östersjön 2022-2027 enligt havsmiljöförordningen*
Julkinen kuuleminen 1 marraskuuta 2020 – 30 huhtikuuta 2021

Swedish Agency
for Marine and
Water Management

Disclaimer:

This is an unofficial translation of the summary of the Swedish proposal on an update of the Programme of Measures according to the Marine Strategy Framework Directive. It concerns an update of the first Programme of Measures established in 2015. It builds on the Swedish Marine Environmental Ordinance SFS 2010:1341, which is the Swedish implementation of the Marine Strategy Framework Directive 2008/56/EC.

The Programme of Measures has been formulated in Swedish. The Swedish version is on public consultation from 1 November 2020 to 30 April 2021. The version in Swedish is to be regarded as the formal document. Should there be inconsistencies between the Swedish version and the Finnish version, the Swedish version will apply.

The full version in Swedish could be found here

<https://www.havochvatten.se/download/18.418c61bf17551f2766568f2e/1604080883860/marin-strategi-nordsjon-ostersjon-dnr-2807.pdf>

Sisällysluettelo

1	Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman yhteenveto	4
	Tasapainoisen meren sekä elinvoimaisen rannikon ja saariston puolesta	7
	Ehdotamme lisäksi 15 toimenpidettä	7
	Monet tekijät vaikuttavat mahdollisuuteen parantaa meriympäristön tilaa	8
	Toimintaohjelman päivittäminen ei riitä	9
	Rahoitus	10
	Toimintaohjelma on kannattava investointi ympäristöön	10
	Rajat ylittävä yhteistyö kuormitusten vähentämiseksi	10
	Toimenpideohjelmaa koskevien ehdotusten kuuleminen	10
2	Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman kuulemisversioon sisältyvät toimenpide-ehdotukset	11
3	Yhteenveto teema-aluekohtaisista toimenpide-ehdotuksista	16
	Vieraslajit	17
	Kala- ja äyriäislajit, joihin kalastuksen vaikutus kohdistuu	18
	Merialueiden ravintoverkot	19
	Ravinteiden ja orgaanisen aineksen tarjonta	20
	Merenpohjan eheys	21
	Muutokset hydrograafisissa elinolosuhteissa	22
	Vaarallisten aineiden pitoisuus ja vaikutukset	23
	Merten roskaantuminen	24
	Vedenalainen melu	25
	Biologinen monimuotoisuus	26
4	Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman ympäristöseurausten kuvausten yhteenveto	28
	Valtioiden rajat ylittävän vaikutukset ympäristöön	28

1 Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman yhteenveto

Ruotsin meri- ja vesistövirasto on kansallinen ympäristöasioiden hallintovirasto, joka toteuttaa johdonmukaista meri- ja vesistöpolitiikkaa hallituksen toimeksiannosta. Tämä hallintoviranomainen työskentelee järvien, vesistöjen, merien ja kalakantojen säilyttämiseen, ennallistamiseen ja kestäväan käyttöön liittyvien kysymysten parissa tekemällä yhteistyötä muiden yhteiskunnan toimijoiden kanssa Ruotsissa, EU:ssa ja maailmanlaajuisesti.

Tietoon perustuvan ja koordinoitun hallinnan avulla työmme ulottuu latvavesiltä merten ulapoille, joten ekosysteemejä ja niiden palveluja vahvistetaan kaikkien hallintamenetelmien yhteistyön avulla. Lisäksi hallintaan otetaan aktiivisesti mukaan yhteiskunnallisia toimijoita, jotka haluavat pitää meriympäristön kunnossa. Kansallisessa politiikassa korostetaan vastuun kantamista tulevaisuudesta, Ruotsista ja ympäröivästä maailmasta Agenda 2030:n mukaisesti. Tämä merkitsee voimakasta panostamista merien, järvien ja purojen puhdistamiseksi.

Meri on yhteinen voimavaramme, jonka jaamme naapureidemme lisäksi maailmanlaajuisesti yli kansallisten rajojen. Meren luonnonvaroja ja yhteiskunnallisia arvoja on hallinnoitava yhdessä useilla tasoilla, jotta voidaan saavuttaa YK:n maailmanlaajuiset kestäväan kehityksen tavoitteet (SDG 14) hyödynnettäessä meren luonnonvaroja ja toteuttaa kansalliset ympäristön laatutavoitteet merellä, elävällä rannikolla ja saaristossa. Näiden merille asetettävien tavoitteiden saavuttaminen edellyttää muutosten saamista aikaan. Meri- ja vesistöviranomaisen tehtävä liittyy globaalin työmme lisäksi meriympäristödirektiiviin perustuvaan työhömmme EU:ssa, direktiivin kansalliseen toteuttamiseen ja muuhun kansallisen tason työhömmme, johon mereen kohdistuvat toimenpiteemme perustuvat.

Yksi meri- ja vesistöviraston toiminnalle vuosille 2021–2023 asetetuista strategisista tavoitteista on meren pitäminen tasapainossa sekä rannikon ja saariston pitäminen elinvoimaisina. Siksi Pohjanmeren ja Itämeren ympäristön tila sekä tuotantokyky on pidettävä kunnossa pitkällä aikavälillä. Lisäksi biologista monimuotoisuutta on suojattava, ja se on säilytettävä. Ruotsista ja muista maista peräisin olevien ravinnepäästöjen meriin tulee vähentyä. Rannikolla ja saaristossa on vaalittava suurta luonnon monimuotoisuutta sekä luonto- ja kulttuuriarvoja, jotta nämä alueet tuottavat myönteisiä kokemuksia jatkossakin. Globaalilla tasolla teemme kehittyntä yhteistyötä muiden maiden kanssa, jotta yhteiset tavoitteet saavutetaan.

Ruotsin meri- ja vesistövirasto arvioi vuonna 2018 Itämeren ja Pohjanmeren tilan. Silloin todettiin, että meriympäristön tilaa täytyy parantaa, jotta ihmiset saavat tarvitsemansa ekosysteemipalvelut. Yksi keino parantaa meriympäristön tilaa on laatia siihen kohdistuva toimintaohjelma. Se sisältää uusia säädösten ja ohjeiden muodossa toteutettavia ohjaustoimenpiteitä, jotta meren vointiin vaikuttavia säädöksiä noudatetaan. Säädösten käyttäminen ohjaustoimenpiteinä on perinteisesti

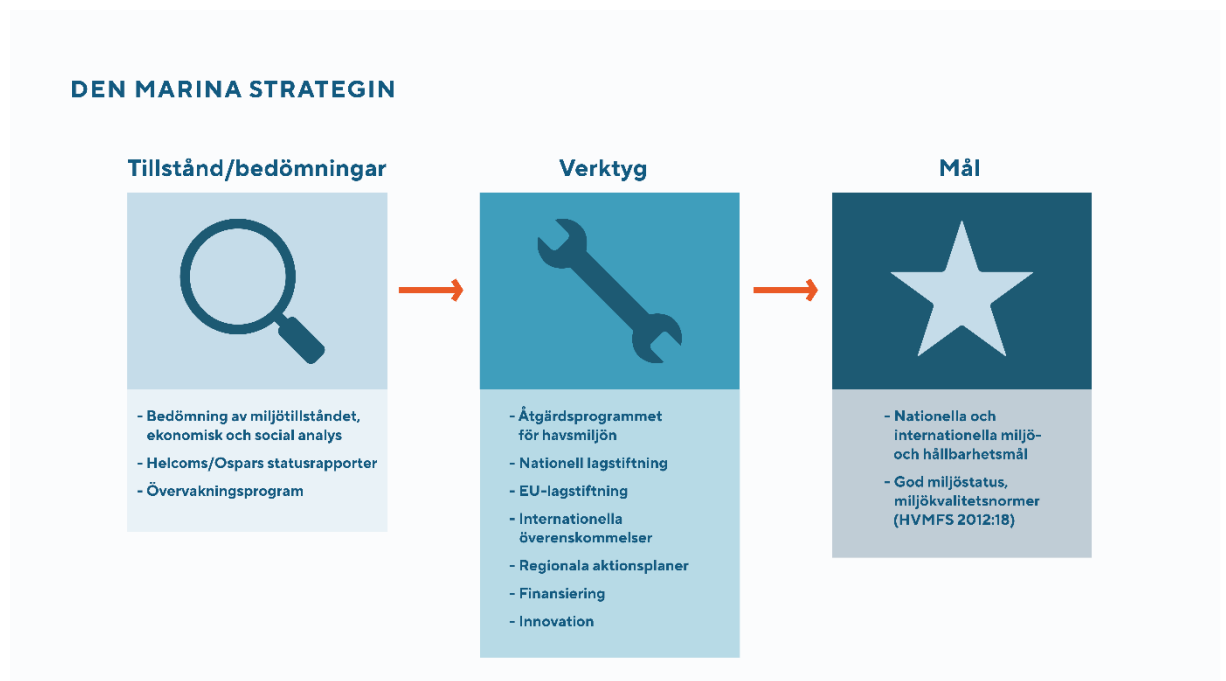
ja historiallisesti saanut aikaan innovaatioita sekä uusia, entistä parempia yhteistyömuotoja yhteiskuntarakenteen kestävyuden ja alueellisen kasvun vahvistamiseksi. Muita ohjelmaan mahdollisesti sisällytettäviä ohjaustoimenpiteitä (jäljempänä "toimenpiteet") ovat esimerkiksi koordinoiminen, tiedottaminen ja taloudellinen palkitseminen. Ne saavat aikaan edellytyksiä innovoimista ja kehittyneitä yhteistyömuotoja varten.

Meri- ja vesistöviraston tehtävä on kuvata, opastaa ja tehdä yhteistyötä toimenpiteistä vastaavien viranomaisten kanssa, kun muihin säädöksiin perustuvia ja tässä toimenpideohjelmassa ehdotettavia toimenpiteitä toteutetaan ja niiden vaikutuksia seurataan. Jotta ympäristöön kohdistuu mahdollisimman suuria vaikutuksia, on tehtävä yhteistyötä muiden meriin kohdistuviin toimenpiteisiin keskittyvien viranomaisten kanssa, kuten Ruotsin luonnonsuojeluvirasto, maatalousvirasto, kuljetushallitus, kemikaalivirasto ja lääninhallitukset. Viranomaiset, joiden toimenpiteiden tavoitteena on meriympäristön parantaminen vastaamalla keskitetysti merenkulun, vaarallisten aineiden ja ylilannoituksen aiheuttamien vaarojen torjunnasta. Tämä käy ilmi ohjelmaan kuuluvista toimenpiteistä. Vesistöviranomaisen tulee laatia ja toteuttaa tehokas mereen keskittyvä toimenpideohjelma. Lisäksi lääninhallitusten ja kuntien tekemällä käytännön tason valvonta- ja toimenpideohjelmalla on suuri merkitys meriympäristön parantamisen kannalta.

Lisäksi meri- ja vesistöviranomaisen tehtävä on varmistaa omalla toimialueellaan, että yhteisen kalastuspolitiikan, merien suunnittelun, vesihallinnon sekä eliölajeihin ja elinympäristöihin kohdistuvan työn avulla parannetaan meriympäristön laatua ja kestävä kehitystä. Näille työvälaineille tässä julkaisussa ehdotettava toimenpideohjelma kattaa useita teema-alueita, kuten kalastuksen, merenkulun, vaaralliset aineet ja ylilannoituksen. Olemme laatineet nämä toimenpide-ehdotukset yhteistyössä näiden toteutusviranomaisten kanssa.

Tämä tuki kokonaisuudessaan tarvitsee rahoitusta ja uusia ohjausvälineitä. Toimenpiteet voidaan rahoittaa meri- ja vesistöympäristön toimenpide-ehdotuksen ja LOVA-tuen avulla (paikallisille vesistöhoitoprojekteille myönnettävät tuet, lokala vattenvårdsprojekt). Lisäksi EU:n rahastojärjestelmä tarjoaa rahoitusmahdollisuuksia esimerkiksi Euroopan meri- ja kalastusrahaston (EHFF) sekä yhteiseen maatalouspolitiikkaan (CAP) sisältyvän maaseutuohjelman avulla. Innovaatioita ja kasvua voidaan rahoittaa EU:n aluerahastojen, Vinnovan ja Ruotsin luonnonsuojeluviraston kautta. Meri- ja vesistöviranomaisen voi toimia kumppanina sekä toimenpiteiden vastaanottajana näihin rahoitusinstrumentteihin perustuvissa projekteissa muutostoimenpiteiden vahvistamiseksi Ruotsissa, EU-alueella ja globaalisti meren ekosysteemipalveluiden hyödyksi ja merien tasapainotavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi meri- ja vesistövirasto Ruotsin hallitukselta toimeksiannon selvittää uusia ohjauskeinoja, joiden avulla voidaan saada aikaan innovaatioita, joiden avulla meret täyttävät kestävä kehityksen vaatimukset. Esimerkkinä tästä mainittakoon meneillään oleva toimeksianto selvittää mahdollisuuksia perustaa kaupankäyntijärjestelmä ylilannoitusaineiden päästöoikeuksille. Muita esimerkkejä

ovat toteutetut toimeksiannot kalastusvälineiden tuottajien vastuusta ja selvittää yhdessä Ruotsin kuljetushallituksen kanssa mahdollisuuksia asettaa tiukemmat vaatimukset laivojen rikkipesurivesille, jotta meriympäristöihin päätyvien vaarallisten aineiden määrä vähenee. Lisäksi Ruotsin meri- ja vesistöviraston sekä maatalousviraston saamalla toimeksiannolta kehittää strategia tulevaisuuden kalastusta varten odotetaan uusia ohjauskeinoja sekä ajan mittaan innovaatioita ja Ruotsin elintarvikestrategian tähtäävää kehitystyötä. Tämän toimeksiannon avulla meri- ja vesistöviranomaisen täydentää meriympäristön toimenpideohjelmalla kansallisen tason lisäksi kansainvälisellä tasolla järjestämällä Itämeren kattava Helcom-tapahtuma ja Koillis-Atlantin kattava Ospar-tapahtuma. Ruotsi pyrkii harmonisoimaan kansalliset toimenpiteensä meriympäristölle ehdotetun toimenpideohjelman lisäksi EU- ja muiden maiden säädöksiin, joissa käsitellään esimerkiksi alueiden suojaamista, merenkulkua ja vaarallisia aineita osana näissä konventeissa päätettyjä toimenpiteitä. Seuraavassa kuvassa esitetään toimenpideohjelma osana meri- ja vesistöviraston työtä meriympäristön tilan vahvistamiseksi.

Meri- ja vesistövirasto on laatinut ehdotuksen vuodelta 2015 peräisin olevan Pohjanmeren ja Itämeren meriympäristön toimenpideohjelman päivittämiseksi¹. Päivittäminen perustuu meriympäristöasetukseen, joka on EU:n meriympäristödirektiivin toteutustapa Ruotsissa. Meriympäristön toimenpideohjelmassa ilmoitetaan, mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä, jotta Ruotsissa asetetut meriympäristötavoitteet saavutetaan ja ympäristön tila paranee pitkällä aikavälillä. Toimenpideohjelma perustuu ympäristölain 5 lukuun. Työ

¹ Ruotsin meriympäristöasetuksen mukaan Ruotsin merialue jaetaan kahteen hallintoalueeseen. Ne ovat Pohjanmeri ja Itämeri. Niiden raja kulkee Juutinrauman sillan kohdalla.

perustuu ekosysteemipohjaiseen menetelmään, jotta varmistetaan, että merta ja sen ekosysteemejä hyödynnetään kestävästi ja että niiden selviytymistä pitkällä aikavälillä ei vaaranneta. Lisäksi heikkeneminen on ehkäistävä.

Tasapainoisen meren sekä elinvoimaisen rannikon ja saariston puolesta

Rannikko- ja meriveden hyvä tila on yksi täsmennyksistä, jotka Ruotsin valtiopäivät asetti Tasapainoinen meri sekä elinvoimainen rannikko ja saaristo -meriympäristöasetuksensa tavoitteiksi. Meriympäristöasetuksen tavoitteiden toteuttaminen on tärkeä osa Ruotsin ympäristön laatutavoitteiden saavuttamista. Se edellyttää, että poliittisella tasolla Ruotsin merille asetetut tavoitteet yhdistetään juridisesti sitoviin ympäristön laatunormeihin. Lisäksi tämä liittyy globaaleihin tavoitteisiin ja Agenda 2030 -ohjelmaan, koska Ruotsin valtiopäivien asettamat ympäristötavoitteet liittyvät tämän ohjelman ympäristöulottuvuuteen.

Toimenpiteiden perusta – meriympäristön ympäristölaatunormit

Meriympäristön ympäristölaatunormit, meriympäristöasetuksen 17 §:ään perustuva ympäristönormi ja ympäristön laatunormit, joiden indikaattorit meri- ja vesistövirasto on vahvistanut HVMFS 2012:18 -määräyksissä, perustuvat toimenpideohjelman tavoin ympäristölain lukuun 5. Jos tätä tarvitaan ympäristön laatunormin noudattamiseksi, hallituksen tai sen nimeämien viranomaisten tai kuntien on tehtävä ehdotus toimenpideohjelmaksi. Meri- ja vesistövirasto antaa meriympäristöasetuksessa toimeksiannon laatia toimenpideohjelman, jotta meriympäristön laatunormeja noudatetaan. Kun toimenpideohjelma on laadittu, viranomaisten ja kuntien on ryhdyttävä omilla vastualueillaan siinä edellytettäviin toimenpiteisiin.

Ympäristön laatunormit indikaattoreineen opastavat tielle kohti ympäristön parantamista. Niiden tavoitteena on vähentää meriympäristöön haitallisesti vaikuttavia ihmisten toimintaan perustuvia kuormituksia. Koska nämä normit on suunnattu tiettyihin kuormituksiin, tiettyjen toimenpiteiden tavoitteena on yleinen ympäristön hyvän tason normi. Tämä koskee esimerkiksi biologista monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä ja erilaisia restaurointitoimia, joita ei voida yhdistää suoranaisesti tiettyyn ympäristön laatunormiin meriympäristöasetuksen 19 §:n mukaisesti, mutta jotka auttavat saavuttamaan ympäristön hyvän tilan yleisellä tasolla.

Ehdotamme lisäksi 15 toimenpidettä

Ehdotukset uusiksi toimenpiteiksi perustuvat erilaisiin analyyseihin ja arvioihin. Niiden avulla ymmärretään, miksi tiettyä ympäristön laatunormia ei voida noudattaa nykyisten toimenpiteiden avulla tai jos tarvitaan useita toimenpiteitä kuormituksen vähentämiseksi ja normin noudattamiseksi. Tulosten perusteella voidaan ehdottaa

teknisesti mahdollisia, kustannustehokkaita ja kestäväen kehityksen vaatimukset täyttäviä toimenpiteitä.

Arvion mukaan suurinta osaa meriympäristön laatonormeista ei noudateta, joten uusien toimenpiteiden tarvetta tarkastellaan toimenpideohjelman päivityksessä. Meri- ja ympäristöviraston arvion mukaan ravinteiden lisäämistä, lajien poistokalastusta ja vaarallisten aineiden lisäämistä koskevilla määräyksillä on suurin vaikutus Ruotsin meriympäristöön. Nämä kuormitukset rajoittavat mahdollisuuksia noudattaa ympäristön laatonormeja ja nostaa biologinen monimukaisuus ympäristön kannalta hyvälle tasolle.

Meri- ja vesistövirasto on laatinut ehdotuksia 15 toimenpiteeksi ja muutosehdotuksia ensimmäiseen, vuodelta 2015 peräisin olevaan toimenpideohjelmaan. Nämä ehdotukset auttavat noudattamaan ympäristön laatonormeja ja parantamaan meriympäristön tilaa. Täytyy muistaa, että kaikki kuormitusten vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet auttavat vahvistamaan biologista monimuotoisuutta merialueilla. Jokaiselle toimenpiteelle on nimetty vastaava viranomainen, jonka on usein tehtävä yhteistyötä useiden viranomaisten kanssa.

Monet tekijät vaikuttavat mahdollisuuteen parantaa meriympäristön tilaa

Pelkät tässä päivityksessä ehdotettavat lisätoimenpiteet eivät takaa, että ympäristön laatonormeja noudatetaan. Ne yhdessä täydentävät ensimmäisessä meriympäristön toimenpideohjelmassa sekä muissa ohjelmissa ja säädöksissä ehdotettuja toimenpiteitä meriympäristön kohentamiseksi. Meri- ja vesistöviraston arvion mukaan näitä toimenpiteitä ei aina toteuteta riittävästi, eikä niitä aina käytetä meriympäristön laatonormien noudattamiseen. Meriympäristöön kohdistuvan työn toteutusvaje on suuri.

Olemme riippuvaisia siitä, että muiden prosessien työkaluja käytetään siten, että ne auttavat noudattamaan ympäristön laatonormeja. Tämä koskee varsinkin seuraavia alueita:

- Ravinteiden ja vaarallisten aineiden päästöjä on vähennettävä varsinkin maalla toteutettavien toimenpiteiden avulla. Tätä hallitaan vesihallinnon toimenpideohjelmassa. Näiden toteutuksella on erittäin suuri merkitys meriympäristötavoitteiden saavuttamisen kannalta. Meriympäristön ja vesistöjen toimenpideohjelmat limittyvät maantieteellisesti rannikkovesillä. Siksi meri- ja vesistöviraston sekä viiden vesiviranomaisten toimintaa koordinoidaan.
- Kun on kyse kaupallisesti hyödynnettävien lajien poistamisesta kalastamalla, Ruotsi on erittäin riippuvainen siitä, että näiden kalalajien hallinnointiprosessit (EU:n yhteinen kalastuspolitiikka) laaditaan siten, että ympäristön laatonormeja voidaan noudattaa.

Siksi meri- ja vesistöviraston mielestä meriympäristön toimenpideohjelman toteuttamisen ja seurannan tulee sisältää koordinoitiprosesseja, joilla on tunnistettu olevan suuri merkitys meriympäristön ympäristön laatumien noudattamisen kannalta.

Tässä päivitettyssä meriympäristön toimenpideohjelmassa ehdotetut toimenpiteet perustuvat nykyiseen tietämykseen meriympäristöön kohdistuvista toimenpiteistä. Useilla alueilla on vaikea arvioida, mitä toimenpiteitä ja missä laajuudessa tarvitaan, kuinka ne vaikuttavat ja millaisia kustannuksia ne aiheuttavat. Ruotsin meri- ja vesivirasto ei kuitenkaan usko, että tätä voidaan käyttää syynä lykätä kustannustehokkaita toimenpiteitä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Meriympäristöä koskeva toimintaohjelma on koko Ruotsin merialuetta koskeva kansallinen ohjelma, jonka tavoitteena on saada aikaan todellisia ympäristömuutoksia pääasiassa välinetyyppisillä toimenpiteillä, jotka on suunnattu viranomaisille ja kunnille (esimerkkejä välineistä, joita pidetään tarpeellisina nykyisten paineiden vähentämiseksi, ovat muutokset kansallisissa, EU:n tai kansainvälisissä säännöksissä, oppaissa, tutkimuksissa, tiedottamistoimenpiteissä ja avustuksissa). Toteutettujen toimenpiteiden odotetaan johtavan välillisesti tai suoraan meriympäristöön liittyvien kielteisten vaikutusten vähenemiseen.

Toimintaohjelman päivittäminen ei riitä

Kun toimintaohjelmasta raportoidaan Euroopan komissiolle, Ruotsin meri- ja vesivirasto ilmoittaa, että emme odota saavuttavamme hyvää ympäristön tilaa vuonna 2020 kaikilla teema-alueilla. Siksi meri- ja vesistövirasto pyytää saada poikkeuksia tietyille teema-alueille tai niiden osille. Useimmissa tapauksissa poikkeus koostuu aikaisästä ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi (yleisen tason normi), mutta poikkeukset eivät vaikuta tiettyihin kuormituksiin liittyviin normeihin. Ympäristön hyvään tilaan liittyvistä poikkeuksista huolimatta toimenpiteet tulee aina laatia ja niihin tulee ryhtyä, jotta ympäristön tilaa parannetaan mahdollisimman paljon.

Ravinteiden lisäämiseen (ylilannoitus) ja vaarallisiin aineisiin tehtiin poikkeus jo vuonna 2015. Näiden poikkeusten voimassaolo jatkuu, mutta niitä on täsmennetty. Nyt pyydetään poikkeusta biologisen monimuotoisuuden, kaupallisesti hyödynnettävien kala- ja äyriäislajien sekä merten roskaantumisen osalta.

Poikkeuksia pyydetään kahdesta syystä joko erikseen tai yhdessä. Yleisin syy on luonnolliset edellytykset, kuten pitkä kiertoaika. Niiden vuoksi ympäristön hyvän tilan saavuttaminen kestää pitkään, vaikka kuormitukset vähenisivät riittävästi. Tällöin ympäristön hyvä tila voidaan saavuttaa vasta myöhemmin kuin vuonna 2020. Toinen syy on se, että pelkät Ruotsin tekemät toimenpiteet eivät riitä. Tällöin kuormitusten vähentäminen edellyttää EU:n tai kansainvälisellä tasolla tehtävää yhteistyötä.

Rahoitus

Toimenpiteen aiheuttamat hallinnolliset kustannukset (esimerkiksi ohjeen toteuttamisen tai muuttamisen aiheuttamat työkustannukset) rahoittavat viranomaiset tai kunnat, joihin toimenpide kohdistuu. Suurin osa näistä kustannuksista lankeaa kyseisen valtion viranomaisen tai kunnan maksettaviksi yleensä hallinnollisina kuluina. Toimenpiteiden muut kustannukset rahoitetaan joko saastuttaja maksaa -periaatteella, mikä tarkoittaa, että toiminnan harjoittaja maksaa ympäristövaikutusten aiheuttamat kustannukset, valtio maksaa ne tai niihin haetaan rahoitusta esimerkiksi Euroopan meri- ja kalastussäätiöltä (EHFF).

Toimintaohjelma on kannattava investointi ympäristöön

Vaikutusten arvioinnin tulokset osoittavat, että uudet toimenpiteet ovat todennäköisesti kannattava sosioekonominen investointi. On kuitenkin muistettava, että mitattavissa oleviin kustannuksiin ja hyötyihin liittyy epävarmuutta. Kustannuksiksi on arvioitu 0,54 (0,19–0,90) miljardia euroa kaudella 2022–2040. Ekosysteemipalvelujen lisääntyneen saatavuuden hyödyksi on arvioitu 7,26 (0,96–12,60) miljardia euroa. Etuusylijäämä eli kvantifioitujen kustannusten ja ehdotettujen toimenpiteiden määrällisten hyötyjen välinen erotus on arviolta 6,72 (0,77–11,7) miljardia Ruotsin kruunua.

Rajat ylittävä yhteistyö kuormitusten vähentämiseksi

Joissakin tapauksissa kuormitukseen tai ongelmaan käsiksi pääseminen edellyttää rajat ylittävää yhteistyötä. Siksi teemme naapurimaidemme kanssa yhteistyötä yhteisen meriympäristömme osalta. Se koostuu esimerkiksi kahdenvälisestä yhteistyöstä sekä alueellisissa Ospar- ja Helcom-konventeissa ja EU-tasolla tehtävästä yhteistyöstä.

Toimenpideohjelmaa koskevien ehdotusten kuuleminen

Toimenpideohjelmaa koskevien ehdotusten kuuleminen alkaa 1.11.2020 ja päättyy 30.4.2021.

Toimenpideohjelma vahvistetaan joulukuussa 2021. Siitä raportoidaan EU-komissiolle vuoden 2022 alussa. Toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta alkavat vuonna 2022.

2 Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman kuulemisversioon sisältyvät toimenpide-ehdotukset

Toimenpideohjelma koostuu nykyisistä ja uusista toimenpiteistä. Nykyiset kansalliset, alueelliset ja kansainväliset säädökset sekä niihin sisältyvät työkalut suojaavat jo meriympäristöä. *Uudet toimenpiteet* on tunnistettu toimenpideohjelmassa välttämättömiksi, jotta ympäristön laatumormeja voidaan noudattaa, ympäristön tilaa parannetaan ja nykyisiä toimenpiteitä ei pidetä riittävinä. Ensimmäisessä, vuonna 2015 päätetyssä ohjelmassa on 32 tällaista toimenpidettä (taulukko 3). Tiettyihin ensimmäisen ohjelman toimenpiteisiin ehdotetaan muutoksia (ks. taulukko 2). Lisäksi ehdotetaan 15 uutta toimenpidettä (ks. taulukko 1). Kansallisille viranomaisille, lääninhallituksille ja kunnille suunnatut poikkeukset. Toimenpiteet on numeroitu juoksevasti, joten niitä ei ole asetettu järjestykseen.

Toimenpiteistä on lisätietoja niiden esittelyissä. Niistä käyvät ilmi kyseisen toimenpiteen perustelut, niiden toteuttamismahdollisuudet, niiden yhdistäminen muihin viitekehyksiin, meriympäristöön vaikuttava lainsäädäntö ja muut taustatiedot.

Taulukko 1 Ehdotukset uusiksi toimenpiteiksi päivitettyssä meriympäristön toimintaohjelmassa.

Teema-alue	Ehdotuksia uusiksi toimenpiteiksi	Tiedote
Vieraslajit	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 46, meri- ja vesistövirasto Invasiivisten vieraslajien riskin huomioonottamis- ja hallintaohje suojeltuja merialueita varten tehtäessä päätöksiä ja laadittaessa hoito- ja suojelusuunnitelmia.	Tiedote 46
Kala- ja äyriäislajit, joihin kalastuksen vaikutus kohdistuu	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 47, meri- ja vesistövirasto: Vapaa-ajankalastusvälineiden valvonnan ja hallinnan tehostaminen.	Tiedote 47
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 48, meri- ja vesistövirasto: Rannikkokalakantojen kokojakauman edistäminen siten, että elinkeinon tärkeiden toimintojen ylläpitäminen mahdollistetaan.	Tiedote 48
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 49, meri- ja vesistövirasto Troolattavien alueiden pinta-alan pienentäminen, selektiivisten ja hellävaraisten välineiden käytön lisääminen sekä troolaamisen vaikutuksen rannikon lähellä liikkuviin kalakantoihin.	Tiedote 49
Vaarallisten aineiden pitoisuus ja vaikutukset	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 50, meri- ja vesistövirasto Pohjatroolauksen kieltä merialueilla, joille on upotettu ammuksia ja/tai kemiallisia aseita.	Tiedote 50
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 51, kuljetushallitus Merenkulun meriympäristölle aiheuttamien ympäristövaikutusten vähentäminen.	Tiedote 51

	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 52, meri- ja vesistövirasto, Ruotsin kriisivalmiusvirasto, luonnonsuojeluvirasto ja rannikkovartiosto Asiantuntijoiden tukea öljyvahingon torjunnan koordinoimiseksi.	Tiedote 52
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 53, rannikkovartiosto Laajennettu rikosten ennaltaehkäiseminen mineraaliöljyjen ja muiden vaarallisten aineiden lainvastaisten päästöjen estämiseksi.	Tiedote 53
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 54, Ruotsin kemikaalivirasto Biosideja sisältävien pohjamaalien käyttämisen vähentäminen vapaa-ajanveneissä.	Tiedote 54
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 55, Ruotsin kuljetushallitus Kaasuttimilla varustettujen kaksitahtimoottorien poistaminen käytöstä vapaa-ajanveneistä.	Tiedote 55
Merten roskaantuminen	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 56, meri- ja vesistövirasto Kalastusvälineiden tuotteiden ja materiaalien kehittäminen.	Tiedote 56
Vedenalainen melu	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 57, meri- ja vesistövirasto Ohje seismisten tutkimusten aiheuttaman merinisäkkäille haitallisen impulssimelun estämiseksi.	Tiedote 57
Biologinen monimuotoisuus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 58, meri- ja vesistövirasto Pilottiprojektin toteuttaminen merialueiden tason ekosysteemipohjaisen opastuksen toteuttamiseksi.	Tiedote 58
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 59, meri- ja vesistövirasto Hallintoneuvoston perustaminen Ruotsin merialueiden suojattuja alueita varten.	Tiedote 59
Merialueiden ravintoverkot	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 60, meri- ja vesistövirasto Tarveohjattu aluekohtainen harmaaahylkeiden ja merimetsojen kaltaisten petojen rajoittaminen paikallisten rannikon kalastajayhteisöjen elvyttämiseksi.	Tiedote 60

Taulukko 2. Toimenpiteet, jotka ovat peräisin meri- ja vesistöviraston vuonna 2015 päättämästä toimenpideohjelmasta, johon ehdotetaan muutoksia.

Teema-alue	Ehdotuksia muutetuiksi toimenpiteiksi	Tiedote ²
Yliannoitus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 10, meri- ja vesistövirasto Itämeren sisäisen fosforikuormituksen vaikutuksia estäviä toimenpiteitä	Tiedote 10
Vaaralliset aineet	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 15, luonnonsuojeluvirasto Viranomaisille ja yksiköille suunnattujen ohjeiden laatiminen alusten runkoihin kiinnittyneiden vaarallisten aineiden ja kasvillisuuden vaikutusten ehkäisemiseksi	Tiedote 15
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 17, luonnonsuojeluvirasto ja kuljetushallitus TBT:n leviämisen estäminen meriympäristöön maasta ja sedimentistä. Syiden selvittäminen ja täydentävän sääntelyn tarve.	Tiedote 17

² Päivitetyt toimenpidetiedotteet muutosten tekemiseksi näihin toimenpiteisiin esitellään liitteessä 3. Alkuperäiset tiedotteet ovat meri- ja vesistöviraston raportissa: God havsmiljö 2020 (Hyvä meriympäristö 2020). *Pohjanmeren ja Itämeren merialuestrategia, osa 4: toimenpideohjelma merialuetta varten*. Meri- ja vesistöviraston raportti 2015:30.

	Ohjeiden laatiminen vapaa-ajanveneiden runkojen puhdistamiseksi TBT:n, muiden biosidien ja vieraslajien leviämisen estämiseksi meriympäristöön.	
Merten roskaantuminen	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 19, meri- ja vesistövirasto: Menetettyjen kalastusvälineiden tehokkaan ja kestävä kehityksen vaatimukset täyttävän keräyksen edistäminen sekä uusien kalastusvälineiden menettämisen estäminen.	Tiedote 19
Biologinen monimuotoisuus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 27, lääninhallitukset sekä meri- ja vesistövirasto: Uusien merten suojelualueiden ottaminen käyttöön ja muihin hallinnollisiin toimenpiteisiin ryhtyminen, jotta uudet alueet auttavat saavuttamaan meriympäristöasetukseen perustuvan hyvän ympäristön tilan.	Tiedote 27
Fyysinen häiriö	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 29, meri- ja vesistövirasto Laatia yhdessä Ruotsin lääninhallitusten, luonnonsuojeluviraston, asuntoviraston ja museoviraston kanssa koordinoitu toimenpidestrategia fyysisten vaikutusten estämiseksi ja rannikkovesiympäristön palauttamiseksi biologisesti ennalleen.	Tiedote 29
Seuranta	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 32, viranomaiset ja kunnat Jotta meriympäristöön kohdistuvaa toimenpideohjelmaa työssään käyttävät viranomaiset ja kunnat joutuvat raportoimaan tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikutukset meriympäristön laatuunormeihin.	Tiedote 32

Taulukko 3. Toimenpiteet, jotka ovat peräisin meri- ja vesistöviraston vuonna 2015 päättämästä toimenpideohjelmasta, ja jotka sisältyvät päivitettyyn toimenpideohjelmaan.³

Teema-alue	Nykyiset toimenpiteet	Tiedote
Vieraslajit	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 1, meri- ja vesistövirasto: pilottiprojektin kehittäminen invasiivisten vieraslajien hallintamenetelmien kehittämiseksi ja torjumiseksi paikallisesti.	Tiedote 1
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 2, meri- ja vesistövirasto: teknisten työkalujen kehittäminen, jotta vieraslajeista saadaan enemmän ja kattavampia tietoja.	Tiedote 2 (ehdotetaan poistettavaksi käytöstä)
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 3, meri- ja vesistövirasto: kansallisen varoitus- ja reagointijärjestelmän kehittäminen uusien invasiivisten vieraslajien havaitsemiseksi jo aikaisessa vaiheessa sekä niiden hallinta- ja käsittelysuunnitelmien laatimiseksi.	Tiedote 3
Kala- ja äyriäislajit, joihin kalastuksen vaikutus kohdistuu	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 4, meri- ja vesistövirasto: uusien kalastusmääräysten ottaminen käyttöön uhanalaisten, rannikolla kutevien kalakantojen suojaamiseksi Skagerrakin, Kattegattin ja Itämeren välisellä troolausalueella.	Tiedote 4
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 5, meri- ja vesistövirasto: uusien kalastusmääräysten ottaminen käyttöön, jotta Skagerrakin, Kattegattin ja Itämeren välisellä troolausalueella kalastaminen muuttuu lajiselektiivisemmäksi.	Tiedote 5

³ Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 2 ehdotetaan lopetettavaksi. Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 18 ehdotetaan poistettavaksi käytöstä samalla kun toimenpideohjelma päivitetään vuonna 2021.

	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 6 , meri- ja vesistövirasto: sellaisten kalastusmääräysten ottaminen käyttöön, joiden tarkoitus on vähentää rannikolla Skagerrakin, Kattegatin ja Itämeren välisellä troolausalueella eläviin, osittain kalastuskelpoisiin kantoihin kohdistuvia paineita.	Tiedote 6
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 7 , meri- ja vesistövirasto: sen selvittäminen, missä rannikoilla tarvitaan rauhoitusalueita ja tällaisten alueiden perustaminen. Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 7, lääninhallitukset: auttaa meri- ja vesistövirastoa selvittämään, mitä uusia rauhoitusalueita rannikoilla tulee ottaa käyttöön. Tämä koskee rannikkoläänien lääninhallituksia.	Tiedote 7
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 8 , meri- ja vesistövirasto: sen selvittäminen, mitkä rannikoiden kalalajit tulee rauhoittaa ja koska sekä ottaa nämä rauhoitukset käyttöön.	Tiedote 8
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 9 , meri- ja ympäristövirasto: kalastusalusten kapasiteetin mukauttaminen käytettävissä oleviin kalastusmahdollisuuksiin tietyissä segmenteissä.	Tiedote 9
Yliannoitus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 11 , maatalousvirasto: typen ja fosforin nettopoistojen vesistöistä taloudellisten korvausmahdollisuuksien selvittäminen viljelemällä kerääjäkasveja merialueilla, joiden ympäristötilanne ei ole hyvä, ja stimuloida tällaisten kasvien viljely- ja jalostustekniikoita.	Tiedote 11
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 12 , maatalousvirasto: nettokuormitusta aiheuttamattomien vedenkäyttökäytöntehtävien käyttämiseen innostaminen merialueilla, joiden ympäristötila ei ole hyvä.	Tiedote 12
Vallitsevat hydrografiset olosuhteet	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 13 , meri- ja vesistövirasto: ohjeiden laatiminen siitä, miten hydrografisten olosuhteiden muuttuminen vaikuttaa biologiseen monimuotoisuuteen ja ekosysteemiin	Tiedote 13
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 14 , asuntovirasto: laatia yhdessä meri- ja vesistöviraston kanssa Ruotsin kaavoitus- ja rakennuslain vaatimukset täyttävä ohje kuntien meri- ja rannikkokaavoitusta varten.	Tiedote 14
Vaaralliset aineet	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 16 , luonnonsuojeluvirasto: varojen myöntäminen saastuneen sedimentin tarkastusprojekteihin meriympäristön kannalta otollisimmilla alueilla, saastuneen sedimentin riskianalyseistä ja riskienhallinnasta näissä ja toteutetuissa kohteissa saatujen kokemusten kokoaminen, myötävaikuttaminen sedimentin ottaminen aiempaa enemmän huomioon saastuneista alueista tehtäviin selvityksiin, meren pohjasta peräisin olevasta sedimentistä saatavien ympäristömyrkytietojen sisällön ja muodon harmonisoiminen sekä näiden tietojen antaminen käyttöön.	Tiedote 16
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 18 , luonnonsuojeluvirasto: jätevedenpuhdistamoista peräisin olevan veden sisältämien sellaisten aineiden tunnistaminen sellaisina pitoisuuksina, että ne voivat vaikuttaa meriympäristöön haitallisesti. Tunnistettujen riskien perusteella arvioidaan tarpeet ja niiden perusteella yleiset päästöille asetettavat vaatimukset ja/tai ohjearvot, soveltuvat ohjaus-/mittausmenetelmät sekä tarkastus- ja mittausohjeet.	Tiedote 18 (ehdotetaan poistettavaksi käytöstä)
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 20 , meri- ja vesistövirasto: laatia yhteistyössä luonnonsuojeluviraston kanssa	Tiedote 20

Merten roskaantuminen	yleisölle ja kuluttajille suunnattu kansallinen tiedotuskampanja meriympäristössä yleisesti esiintyvistä roskista, niiden haitallisesta vaikutuksesta ympäristöön ja yhteydestä kuluttajien käyttäytymiseen.	
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 21 , meri- ja vesistövirasto: sellaisten ohjelmien tukeminen, jotka edistävät rantojen siisteyttä tai joiden osana varsinkin roskaantuneilla rannoilla järjestetään siivoustempauksia.	Tiedote 21
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 22 , luonnonsuojeluvirasto: strategisen työn tekeminen merien roskaantumisen vähentämiseksi, jätteiden keräämisen suunnittelemiseksi ja kunnallisten jätehuolto-ohjelmien laatimiseksi, jotta jätteiden käsittelyn merkitys merten roskaantumiselle tuodaan esille. Muovimateriaalivirrat on asetettava etusijalle ja ohjausvälineet on selvitettävä, jotta muoviroskien määrää meriympäristössä vähennetään.	Tiedote 22
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 23 , kunnat: kun kuntien jätteidenkäsittelysuunnitelmia tarkistetaan, korostetaan niiden merkitystä muoviroskien määrän vähenemiselle merissä sekä asetetaan tavoitteet tällaiselle työlle.	Tiedote 23
Biologinen monimuotoisuus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 24 , meri- ja vesistövirasto: yleisten kehysten asettaminen kansallisille meriympäristön uhanalaisiin lajeihin kohdistuville toimenpideohjelmitte ja luontotyypeille sekä työn koordinoimiseksi kansallisesti.	Tiedote 24
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 25 , meri- ja vesistövirasto: osaamisen kasvattamisohjelman laatiminen meriympäristön uhanalaisille lajeille ja luontotyypeille sekä työn koordinoiminen kansallisesti.	Tiedote 25
Suojellut merialueet	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 26 , meri- ja vesistövirasto: suojeltujen merialueiden hallinta-asiakirjojen sisällön ohjeiden laatiminen.	Tiedote 26
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 28 , lääninhallitukset: hallintatoimenpiteiden ottaminen käyttöön suojelluilla merialueilla (nykyisillä/uusilla, alueilla, joilla sellaisia ei vielä ole).	Tiedote 28
Restauroiminen	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 30 , meri- ja vesistövirasto: kehittää lääninhallitusten avulla menetelmät meriympäristöjen ekologista kompensointia ja restaurointia varten.	Tiedote 30
	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 31 , lääninhallitukset: yhteistyössä meri- ja vesistöviraston sekä kyseisten kuntien kanssa laatia restaurointitoimenpiteet Pohjanmeren meriajokasta varten.	Tiedote 31

3 Yhteenveto teema-aluekohtaisista toimenpide-ehdotuksista

Seuraavaksi laaditaan yhteenveto meriympäristön toimenpideohjelmasta teema-aluekohtaisesti. Teema-alueet liittyvät ympäristön laatumormeihin. Toimenpiteet biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen tai palauttaminen ennalleen kuvataan erillisessä kappaleessa.

Jäljempänä tehdään yhteenveto taustasta, jonka perusteella ehdotetaan uusia toimenpiteitä ympäristön laatumormien noudattamiseksi ja tavoitteiden asettamiseksi, jotta meriympäristön tilanne muuttuu hyväksi. Lisäksi tässä luvussa käsitellään ensimmäisestä ohjelmasta peräisin olevia toimenpiteitä, joihin ehdotetaan muutoksia. Kuten aiemmin todettiin, pelkästään toimenpideohjelman päivitysehdotuksen ja ohjelman ensimmäisestä versiosta saakka mukana olleiden toimenpiteiden avulla ei voida varmistaa, että ympäristön laatumormeja noudatetaan. Niiden avulla vain täydennetään ohjelmiin ja säädöksiin sisältyviä toimenpiteitä ja autetaan parantamaan meriympäristöä, joskaan ei aina riittävässä määrin. Siksi seuraavassa luvussa kuvataan yleisellä tasolla, millä alueilla tarvitaan vahvistettuja (kansallisia) toimenpiteitä. Lisäksi siinä kuvataan prosessit, joissa pelkkä Ruotsin mandaatti ei riitä (esimerkiksi kansainväliset huippukokoukset ja Euroopan unionin toimenpiteet).

Vieraslajit

Ympäristön laatu­normi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
C.1 Tarkoituksellisesti siirretyt tai istutetut tai muutoin ihmisen toiminnan kautta siirtyneet vieraslajit ja/tai -kannat eivät kuulu meriympäristöön, jos ne saattavat vaikuttaa geneettiseen tai biologiseen monimuotoisuuteen tai ekosysteemin toimintaan haitallisesti.	Normia ei noudateta.

Ympäristön laatu­normia ei noudateta tunnistettujen merkittävien kuormitusten vuoksi: Laivojen runkoihin tarttuneen kasvillisuuden arvioidaan olevan eniten toimenpiteitä tarvitseva leviämisreitti. Vieraslajeja saattaa levitä toissijaisesti myös vapaa-ajanveneiden avulla (runkoon tarttunut kasvillisuus tai pilssivesi).

Uusi toimenpide­ehdotus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 46 Invasiivisten vieraslajien riskin huomioonottamis- ja hallintaohje suojeltuja merialueita varten tehtäessä päätöksiä ja laadittaessa hoito- ja suojelusuunnitelmia.
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 15 Viranomaisille ja yksiköille suunnattujen ohjeiden laatiminen alusten runkoihin kiinnittyneiden vaarallisten aineiden ja kasvillisuuden vaikutusten ehkäisemiseksi (muutosten tekeminen meriympäristöön kohdistuvaan toimenpideohjelmaan 15). Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 17 TBT:n leviämisen estäminen meriympäristöön maasta ja sedimentistä. Syiden selvittäminen ja täydentävän sääntelyn tarve. Ohjeiden laatiminen vapaa-ajanveneiden runkojen puhdistamiseksi TBT:n, muiden biosidien ja vieraslajien leviämisen estämiseksi meriympäristöön (muutosten tekeminen meriympäristöön kohdistuvaan toimenpideohjelmaan 17). <i>Toimenpiteet edistävät sekä vieraslajeja koskevien ympäristön laatu­normien (C.1) että vaarallisten aineiden pitoisuuksien ja vaikutusten noudattamista (B.1 ja B.2).</i>
Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	Ensimmäisestä toimintaohjelmasta (meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 1 ja 3) on meneillään työ valvonta- ja paikallisten torjuntamenetelmien kehittämiseksi sekä kansallisten hälytys- ja reagointijärjestelmien laatimiseksi, mukaan lukien niiden hallinta- ja valmiussuunnitelmat.
Tarpeet muissa prosesseissa	Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO säätelee kauppamerenkulkua.

Kala- ja äyriäislajit, joihin kalastuksen vaikutus kohdistuu

Ympäristön laatumnormi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
C.3 Kaikkien sellaisten kala- ja äyriäispopulaatioiden, joihin kalastus vaikuttaa, ikä- ja kokorakenne sekä kannan suuruus varmistaa niiden kestävä kehityksen pitkällä aikavälillä.	Normia ei noudateta.

Ympäristön laatumnormia ei noudateta tunnistettujen merkittävien kuormitusten vuoksi: Kalastuksen, ylilannoituksen ja elinympäristöjen tuhoutumisen arvioidaan aiheuttavan merkittävää kuormittumista sekä Pohjanmerellä että Itämerellä. Lisäksi ilmastomuutos kuormittaa huomattavasti⁴.

Uusia toimenpide-ehdotuksia	<p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 47 Vapaa-ajankalastusvälineiden valvonnan ja hallinnan tehostaminen.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 48 Rannikkokalakantojen kokojakauman edistäminen siten, että elinkeinon tärkeiden toimintojen ylläpitäminen mahdollistetaan.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 49 Troolattavien alueiden pinta-alan pienentäminen, selektiivisten ja hellävaraisten välineiden käytön lisääminen sekä troolaamisen vaikutuksen rannikon lähellä liikkuviin kalakantoihin.</p> <p><i>Uudet luvuissa Merialueiden ravintoverkot ja Biologinen monimuotoisuus -kohdissa esiteltävät toimenpiteet auttavat parantamaan myös kalakantojen tilannetta.</i></p>
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	-
Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	<p>Kansalliseen kalakantojen hallintaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen jatkaminen, mikä sisältää myös meriympäristön ensimmäisen toimenpideohjelman toimenpiteet (meriympäristöön kohdistuvat toimenpideohjelmat 4–9).</p> <p>Lisäksi rannikkoalueen restauroiminen ja vahvistettu suojelu ovat tärkeitä toimenpidealueita. Nämä sisältävät meriympäristön ensimmäisen toimenpideohjelman toimenpiteet (meriympäristöön kohdistuvat toimenpideohjelmat 29–31).</p> <p>Tämän lisäksi ylilannoituksen estämisen jatkamisella ja vesihallinnon toimenpideohjelmaan sisältyvillä ylilannoituksen estämistoimenpiteillä on suuri merkitys.</p>
Tarpeet muissa prosesseissa	<p>Kaupallisesti hyödynnettävien kalalajien hallinta osana yhteistä kalastuspolitiikkaa (GFP). Useilla alueilla on tunnistettu mahdollisuuksia tehdä parannuksia. Sallitut kokonaissaalismäärät (TAC) on vahvistettava asetettujen tavoitteiden, hallintastrategioiden, hallintasuunnitelmien ja ICES-neuvonnan mukaisesti. Merkitykseltään vähäiset poikkeukset mairintuontivelvollisuudesta on vähennettävä kalastuskiintiöistä, ja niistä on luovuttava asteittain. Muita alueita ovat kalastuksen säätely suojelluilla merialueilla, monivuotiset suunnitelmat, tekniset suojelutoimenpiteet ja tehokas kalastuksen hallinta.</p>

⁴ Kun vahvistetaan hyvä ympäristön tila esimerkiksi ympäristölupa-arvioinnin yhteydessä, on otettava huomioon ympäristöön vaikuttavat tekijät. Lisäksi ympäristömuutoksen vaikutuksia on valvottava (esimerkiksi pH-arvon laskemista). Toimenpideohjelmassa ei kuitenkaan ehdoteta ilmastovaikutuksia vähentäviä toimenpiteitä, koska tavoitteeksi on asetettu meriympäristön parantaminen. Ilmastoan vaikuttavia toimenpiteitä käsitellään Ruotsin ilmasto- ja energiapolitiikassa.

Merialueiden ravintoverkot

Ympäristön laatu­normi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
C.4 Kalakantojen kokojakauman edistäminen siten, että elinkeinon tärkeiden toimintojen ylläpitäminen mahdollistetaan.	Normia ei noudateta.

Ympäristön laatu­normia ei noudateta tunnistettujen merkittävien kuormitusten vuoksi: Lajien poistaminen kalastamisen avulla vaikuttaa ravintoverkkoihin kokoihin perustuvan tiettyjen lajien ja yksilöiden selektiivisen mortaliteetin vuoksi. Kalastus on yksi suoraan vaikuttavista tekijöistä. Kun se yhdistyy tietyille populaatioille epäsuotuisiin kasvuolosuhteisiin, esimerkiksi hapenpuutteeseen kutualueilla, elinympäristöjen tuhoutumiseen ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, ympäristön laatu­normia C.4 ei voida noudattaa varsinkaan ulkomerellä. Kalastaminen vaikuttaa rannikkoalueilla vähemmän. Niillä ylilannoituksen, elinympäristöjen tuhoutumisen ja ilmastonmuutoksen kaltaiset muut kuormitukset vaikuttavat kokorakenteeseen⁵. Lisäksi luonnollisella predaatiolla saattaa olla merkitystä siihen, että kokorakenne ei muutu rannikon lähellä elävissä kalayhteisöissä.

Uusi toimenpide­ehdotus	<p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 60 Tarveohjattu aluekohtainen harmaahylkeiden ja merimetsojen kaltaisten petojen rajoittaminen paikallisten rannikon kalastajayhteisöjen elvyttämiseksi.</p> <p><i>Kalat ja äyriäiset, joihin kalastus vaikuttaa -kohdassa esitetyillä uusilla toimenpiteillä pyritään erityisesti vähentämään kalastuksen vaikutusta ravintoverkkoon. Täällä esitettävillä uusilla toimenpiteillä pyritään vähentämään kalojen luonnollista predaatiota.</i></p>
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	-
Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	Koska merkittävimpänä merialueiden ravintoverkkoihin kohdistuvana kuormituksena pidetään kalastusta (C.4), erityisesti Kalat ja äyriäiset, joihin kalastus vaikuttaa -kohdassa kuvatuilla toimenpiteillä on suuri merkitys ravintoverkoille. Lisäksi nykyiset säädökset ja toimenpiteet, joiden tavoitteena on vähentää ylilannoitusta, vaarallisia aineita, fyysisiä häiriöitä ja vahvistaa alueiden suojelua sekä jotka on kuvattu keskeisinä teema-alueina, auttavat suojaamaan merialueiden ravintoverkkoja.
Tarpeet muissa prosesseissa	Kaupallisesti hyödynnettävien kalalajien hallinta osana yhteistä kalastuspolitiikkaa (GFP), kun suurimmaksi merialueiden ravintoverkkoihin kohdistuvaksi kuormitukseksi arvioidaan kalastus, C.4.

⁵ Kun vahvistetaan hyvä ympäristön tila esimerkiksi ympäristölupa-arvioinnin yhteydessä, on otettava huomioon ympäristöön vaikuttavat tekijät. Lisäksi ympäristömuutoksen vaikutuksia on valvottava (esimerkiksi pH-arvon laskemista). Toimenpideohjelmassa ei kuitenkaan ehdoteta ilmastovaikutuksia vähentäviä toimenpiteitä, koska tavoitteeksi on asetettu meriympäristön parantaminen. Ilmasto­on vaikuttavia toimenpiteitä käsitellään Ruotsin ilmast­o- ja energiapolitiikassa.

Ravinteiden ja orgaanisen aineksen tarjonta

Ympäristön laatumormi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
A.1 Ihmisen toiminnasta peräisin olevan ravinteiden tarjontaa on vähennettävä, kunnes se ei aiheuta meriympäristössä typpi- ja fosforipitoisuuksia, jotka estävät ympäristön hyvän tilan saavuttamisen.	Normia ei noudateta.

Ympäristön laatumormia ei noudateta tunnistettujen merkittävien kuormitusten vuoksi: Maapohjaisia ravinnelähteinä pidetään merkittävimpinä. Maatalousmaan ja elintarviketuotannon ravinnehävikit ovat nousseet meriympäristön ravinnetarjonnan pääasialliseksi lähteeksi. Lisäksi maatalous ja teollisuus aiheuttavat ravinnepäästöjä ilman kautta. Esimerkiksi veneily ja merenkulku aiheuttavat ravinnepäästöjä.

Uusi toimenpide-ehdotus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 51 Merenkulun meriympäristölle aiheuttamien ympäristövaikutusten vähentäminen. <i>Tämä sisältää avoimia savukaasupesurijärjestelmiä käyttävien laivojen pesuvesistä peräisin olevat yllannoitusta aiheuttavat ravinteet, joten tästä lähteestä olevien nitraattien määrä vähenee. Lisäksi näiden toimenpiteiden avulla pyritään rajoittamaan keinolannoitteiden tai niiden valmistusaineiden lastausjätepäästöjä.</i>
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 10 Itämeren sisäisen fosforikuormituksen vaikutuksia estäviä toimenpiteitä (meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 10 muutoksin).
Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	Vesihallinnon toimenpideohjelmaan sisältyvillä toimenpiteillä ravinteiden tarjonnan estämiseksi maalla sijaitsevista lähteistä on ratkaiseva merkitys. Meriympäristöön kohdistuvan toimenpideohjelman 11 kerääjäkasvitoimenpiteitä ja ensimmäisestä ohjelmasta peräisin olevia ohjelman 12 toimenpiteitä ravinteiden tarjonnan vähentämiseksi jatketaan, jotta ravinteiden määrä meressä vähenee. Lisäksi toimenpiteiden meriajokasniittyjen kaltaisten elinympäristöjen palauttamiseksi arvioidaan vaikuttavan yllannoituksen myönteisesti (tämä sisältää ensimmäisestä toimenpideohjelmasta peräisin olevien, meriympäristöön kohdistuvien toimenpideohjelmien 29–31 toteuttamisen).
Tarpeet muissa prosesseissa	Työn jatkaminen kansainvälisissä huippukokouksissa (depositio ilmakehään) ja työ alueellisissa mertensuojelukokouksissa (yhteiset Helcom- ja vastaavat kansalliset kuormitusrajat).

Merenpohjan eheys

Ympäristön laatu­normi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
D.1 Merenpohjan alueen, johon ihmisen toiminta ei ole vaikuttanut, on oltava riittävän suuri, jotta sen rakenne ja elinympäristötyypin mukaiset toiminnot voidaan säilyttää.	Ei ole arvioitu.
D.2 Biogeenisen aineen peittämän alueen pinta-ala tulee säilyttää, tai sitä tulee laajentaa.	Arvioiminen ei ole mahdollista.

Tunnistettu merkittävät ympäristön laatu­normien kuormittumiset: Pohjanmerellä (ei Juutinraumassa) kalastus pohjat­roolilla on merkittävin merenpohjan fyysisen häiriintymisen aiheuttaja. Itämeren Ruotsille kuuluvassa osassa kalastaminen pohjat­roolilla on harvinaisempaa, joten fyysisiä häiriöitä aiheuttava toiminta keskittyy suppeammalle alueelle. Ulkomerellä mereen keskittävän energiantuotannon ja putkenlaskun arvioidaan kuormittavan merenpohjaa ja samalla hiekkakerrostumia fyysisesti eniten. Ulkomerellä fyysiset menetykset jäävät paikallisiksi ja niiden laajuus vähäiseksi eli yleensä tuulivoimaloiden betonijalustan alle. Nykyisen lainsäädännön ja nykyisten toimenpiteiden arvioidaan olevan riittäviä fyysisten häiriöiden ja ulkomerellä tapahtuvien fyysisten menetysten kannalta.

Uusi toimen­pide­ehdotus	Meriympäristöön kohdistuva toimen­pide­ohjelma 49 Troolattavien alueiden pinta-alan pienentäminen, selektiivisten ja hellävaraisten välineiden käytön lisääminen sekä troolaamisen vaikutuksen rannikon lähellä liikkuviin kalakantoihin. <i>Toimenpiteet edistävät merenpohjan eheyden ympäristön (D.1 ja D.2), kalastuksen ja merialueiden ravintoverkkojen (C.3 ja C.4) laatu­normien noudattamista.</i>
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimen­pide­ohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	-
Toimen­piteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	Suojeltuihin merialueisiin ja niiden hallintaan kohdistuvan työn vahvistaminen (mukaan lukien nykyiset toimenpiteet meriympäristöön kohdistuvissa toimen­pide­ohjelmissa 26–28). Rannikkoalueen restauroiminen ja vahvistettu suojelu (mukaan lukien nykyiset toimenpiteet meriympäristöön kohdistuvissa toimen­pide­ohjelmissa 29–31).
Tarpeet muissa prosesseissa	Troolausalueen (GFP) ulkopuolisten fyysisten häiriöiden vähentäminen.

Muutokset hydrograafisissa elinolosuhteissa

Ympäristön laatumnormi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
D.3 Pysyvät hydrograafisten olosuhteiden muutokset mittakaavaltaan suurten erillisten tai yhteisesti vaikuttavien toimintojen vuoksi eivät saa vaikuttaa biologiseen monimuotoisuuteen ja ekosysteemiin haitallisesti.	Normia noudatetaan.

Tunnistettu merkittävät ympäristön laatumnormien kuormittumiset:

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat kuormitukset saattavat vaikuttaa ympäristön laatumnormiin D.3, sadantaan, merijään levinneisyyteen ja esiintymiseen, tuuli- ja virtausolosuhteisiin, veden pinnan tasoihin ja taustalämpötiloihin. Tiedetyt kuormitukset saattavat vaikuttaa hydrograafisiin olosuhteisiin pitkällä aikavälillä, mutta niitä ei käsitellä tässä toimenpideohjelmassa, koska ilmastonmuutoksen vaikutuksia ei käsitellä ensisijaisesti meriympäristösäädösten avulla. Lisäksi laajamittainen infrastruktuuri ja kattavat toiminnot saattavat vaikuttaa hydrograafisiin olosuhteisiin, mutta arvioiden mukaan lisätoimenpiteisiin ei tarvitse ryhtyä, koska nykyisten säädösten merialuesuunnittelu mukaan luettuna arvioidaan riittävän estämään vaikutukset hydrograafisiin olosuhteisiin.

Uusi toimenpide-ehdotus	-
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	-
Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	Nykyinen toimenpideohjelma meriympäristöä varten sisältää kaksi toimenpidettä (meriympäristöön kohdistuvat toimenpideohjelmat 13 ja 14), joiden tavoitteena on vahvistaa mahdollisuuksia säilyttää hydrograafinen tilanne nykyisellään.
Tarpeet muissa prosesseissa	-

Vaarallisten aineiden pitoisuus ja vaikutukset

Ympäristön laatu­normi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
B.1 Ihmisen toiminnasta peräisin olevan vaarallisen aineiden tarjontaa on vähennettävä, kunnes niiden pitoisuudet eivät estä ympäristön hyvän tilan saavuttamista.	Normia ei noudateta.
B.2 Meriympäristöön ihmisen toiminnan vuoksi päätyneet vaaralliset aineet eivät saa vaikuttaa biologiseen monimuotoisuuteen ja ekosysteemiin haitallisesti.	Normia ei noudateta.

Ympäristön laatu­normeja ei noudateta tunnistettujen merkittävien

kuormitusten vuoksi: Useimpien meriympäristöön päätyneiden nykyisten vaarallisten aineiden lähteiden arvioidaan sijaitsevan maalla (Ruotsin rajojen sisä- ja ulkopuolella), mutta myös esimerkiksi veneily ja merenkulku aiheuttavat päästöjä. Lisäksi toissijainen vaarallisten aineiden leviäminen maalla ja meressä sijaitsevilta saastuneilta alueilta on todennäköinen meriympäristön nykyisen kuormituksen lähde.

Uusi toimenpide­ehdotus	<p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 50 Pohjatroulauksen kieltö merialueilla, joille on upotettu ammuksia ja/tai kemiallisia aseita.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 51 Merenkulun meriympäristölle aiheuttamien ympäristövaikutusten vähentäminen.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 52 Asiantuntijoiden tukea öljyvahingon torjunnan koordinoimiseksi.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 53 Laajennettu rikosten ennaltaehkäiseminen mineraaliöljyjen ja muiden vaarallisten aineiden lainvastaisten päästöjen estämiseksi.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 54 Biosideja sisältävien pohjamaalien käyttämisen vähentäminen vapaa-ajanveneissä.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 55 Kaasuttimilla varustettujen kaksitahtimoottorien poistaminen käytöstä vapaa-ajanveneistä.</p>
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	<p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 15 Viranomaisille ja yksiköille suunnattujen ohjeiden laatiminen alusten runkoihin kiinnittyneiden vaarallisten aineiden ja kasvillisuuden vaikutusten ehkäisemiseksi (muutosten tekeminen meriympäristöön kohdistuvaan toimenpideohjelmaan 15).</p> <p>Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 17 TBT:n leviämisen estäminen meriympäristöön maasta ja sedimentistä. Syiden selvittäminen ja täydentävän sääntelyn tarve.</p> <p>Ohjeiden laatiminen vapaa-ajanveneiden runkojen puhdistamiseksi TBT:n, muiden biosidien ja vieraslajien leviämisen estämiseksi meriympäristöön (muutosten tekeminen meriympäristöön kohdistuvaan toimenpideohjelmaan 17). (Meriympäristöön kohdistuvaan toimenpideohjelmaan 17 tehdään muutoksia.)</p> <p><i>Toimenpiteet edistävät sekä vieraslajeja koskevien ympäristön laatu­normien (C.1) että vaarallisten aineiden pitoisuuksien ja vaikutusten noudattamista (B.1 ja B.2).</i></p>
Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	<p>Maa-alueilta peräisin olevien päästöjen estämistä täytyy jatkaa, jotta meriympäristön tila muuttuu hyväksi tai pysyy hyvänä. Kansalliset panostukset koostuvat esimerkiksi vesihallinnon toimenpideohjel­masta.</p> <p>Sedimentin saastumista torjutaan ensimmäisestä toimenpideohjel­masta peräisin olevan, meriympäristöön kohdistuvan toimenpideohjel­man 16 avulla.</p> <p>Tämän toimenpideohjel­man 16 lisäksi arvioidaan tarvittavan muitakin toimenpiteitä, koska sedimentti on laajalti saastunutta.</p>
Tarpeet muissa prosesseissa	<p>Vaarallisten aineiden leviämistä säädellään myös kansainvälisen lainsäädännön avulla. Jotta meriympäristön tila muuttuu hyväksi tai pysyy hyvänä, päästöjen vähentämistä täytyy jatkaa näihin säädöksiin perustuvien toimenpiteiden pohjalta. Esimerkkeinä mainittakoon EU:n kemikaalilainsäädäntöön perustuva työ, Tukholman huippukokous, Minamatan huippukokous, kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO sekä alueelliset Helcom- ja Oskar-tapahtumat.</p>

Merten roskaantuminen

Ympäristön laatu­normi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
E.1 Meriympäristö on pidettävä mahdollisimman roskattomana.	Normia ei noudateta.

Ympäristön laatu­normia ei noudateta tunnistettujen merkittävien kuormitusten vuoksi: Maa-alueilla sijaitsevista lähteistä tulee lähinnä kuluttajilta, kaupunkialueilta, virkistystoiminnasta, matkailusta, jätevesistä, puutteellisesta jätteiden käsittelystä ja hulevesistä peräisin olevia jätteitä. Nykyisten toimenpiteiden arvioidaan yleisellä tasolla riittävän estämään yleisöltä peräisin oleva roskaantuminen, mutta arvioiden mukaan toimenpiteitä täytyy vahvistaa, jotta ympäristön laatu­normeja voidaan noudattaa. Merien roskaantumisen merillä sijaitsevia lähteitä ovat lähinnä kauppamerenkulku (matkustaja- ja rahtialukset), kalastus (ammatti- ja vapaa-ajan­kalastus) sekä vapaa-ajan­veneily. Kalastuksen aiheuttaman roskaantumisen leviämisen estäviä toimenpiteitä arvioidaan puuttuvan.

Uusi toimen­pide­ehdotus	Meriympäristöön kohdistuva toimen­pide­ohjelma 56 Kalastusvälineiden tuotteiden ja materiaalien kehittäminen.
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimen­pide­ohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	Meriympäristöön kohdistuva toimen­pide­ohjelma 19 Menetettyjen kalastusvälineiden tehokkaan keräyksen edistäminen sekä kalastusvälineiden menettämisen estäminen (meriympäristöön kohdistuvaan toimen­pide­ohjelmaan 19 tehdään muutoksia).
Toimen­pide­iden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	Työ roskaantumisen estämiseksi, mukaan lukien nykyiseen meriympäristön toimen­pide­ohjelmaan sisältyvät toimen­pide­teet (meriympäristöön kohdistuva toimen­pide­ohjelma 20-23).
Tarpeet muissa prosesseissa	Muista maista peräisin olevan roskaantumisen vähentäminen alueellisten Oskar- (Koillis-Atlanti) ja Helcom-tapahtumien (Itämeri) avulla. Merien roskaantumisen estämiseksi ja vähentämiseksi on laadittu alueellisia toimintasuunnitelmia.

Vedenalainen melu

Ympäristön laatu­normi (HVMFS 2012:18)	Arviointi
E.2 Ihmistoiminta ei saa aiheuttaa haitallista impulssimelua merinisäkkäiden levinneisyysalueilla, kun nämä eläimet ovat herkkiä häiriöille.	Arvioiminen ei ole mahdollista.

Tunnistettu merkittävät ympäristön laatu­normien kuormittumiset: Suurimman merinisäkkäisiin kohdistuvan riskin arvioidaan liittyvän impulsiiviseen vedenalaiseen meluun, jota aiheutuu rakennettaessa infrastruktuuria, koska lähes kaikki meriympäristössä tehtävät rakennustyöt aiheuttavat impulssimelua. Muita impulssimelun lähteitä ovat sotilaalliset harjoitukset ja seismologiset tutkimukset. Arvioiden mukaan merellä tuotettavan tuulivoiman rakennusvaiheessa aiheutuvan impulssimelun torjumiseen on olemassa hyvät edellytykset nykyisten toimenpiteiden avulla. Nykyisten ohjaustoimenpiteiden ei kuitenkaan arvioida kattavan seismisiä tutkimuksia.

Uusi toimenpide­ehdotus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 57 Ohje seismisten tutkimusten aiheuttaman merinisäkkäille haitallisen impulssimelun estämiseksi.
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	-
Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	-
Tarpeet muissa prosesseissa	-

Biologinen monimuotoisuus

Ruotsissa ei ole nykyään käytössä ympäristön laatonormeja biologisen monimuotoisuuden arvioimiseksi osana hyvää ympäristön tilaa. Siksi uusien toimenpiteiden tarpeiden arvioiminen perustuu biologisen monimuotoisuuden analysoimiseen HVMFS 2012:18 -ohjeiden liitteen 2 yleiseen hyvän ympäristön tilan määrittävään ympäristön laatonormiin.

Meriympäristöasetuksen yleisenä tavoitteena on ympäristön hyvän tilan saavuttaminen. Tämä määritetään muun muassa biologisen monimuotoisuuden säilymisenä. Lisäksi kaikki HVMFS 2012:18 -liitteen 3 kaikissa ympäristön laatonormeissa suositetaan biologista monimuotoisuutta.

Meriympäristödirektiivissä korostetaan, että toimenpideohjelmaan tulee sisältyä maantieteellisiä suojaustoimenpiteitä (artikla 13.4), ja että merialuestrategiaan tulee mahdollisuuksien mukaan sisältyä meriekosysteemien palauttamista tai restauroimista (artikla 1.2 a).

Vuonna 2020 Itämerellä tai Pohjanmerellä ei voida saavuttaa hyvää ympäristön tilaa useimmille arvioiduille lajiryhmille tai elinympäristötyypeille.

Tunnistetut merkittävät biologiseen monimuotoisuuteen kohdistuvat

kuormittumiset: Biologinen monimuotoisuus kattaa kaikki ekosysteemin lajit ja elinympäristöt, vaikutusten kuvaileminen ja kvantifioiminen on vaativaa. Erilaisilla kuormituksilla saattaa olla kumulatiivisia vaikutuksia, joten lajiin tai elinympäristöön kohdistuva stressi saattaa lisääntyä tai vähentyä. Ylilannoitus, vaaralliset aineet, merien roskaantuminen, melu, elinympäristöjen tuhoutuminen ja fyysiset häiriöt, kalastus, sivusaaliit ja vieraslajit ovat kuormituksia, joita ilmastonmuutos voi vahvistaa⁶.

Uusi toimenpide-ehdotus	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 58 Pilottiprojektin toteuttaminen merialueiden tason ekosysteemipohjaisen opastuksen toteuttamiseksi. Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 59 Hallintoneuvoston perustaminen Ruotsin merialueiden suojattuja alueita varten.
Ehdotuksia muutosten tekemiseksi ensimmäiseen toimenpideohjelmaan sisältyviin ehdotuksiin	Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 27 Uusien merten suojelualueiden ottaminen käyttöön ja muihin hallinnollisiin toimenpiteisiin ryhtyminen, jotta uudet alueet auttavat saavuttamaan meriympäristöasetukseen perustuvan hyvän ympäristön tilan (Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 27 – muutetaan) Meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 29 Laatia yhdessä Ruotsin lääninhallitusten, luonnonsuojeluviraston, asuntoviraston ja museoviraston kanssa koordinoitu toimenpidestrategia fyysisten vaikutusten estämiseksi ja rannikkovesiympäristön palauttamiseksi ennalleen (meriympäristöön kohdistuva toimenpideohjelma 29 – muutetaan)

⁶ Kun vahvistetaan hyvä ympäristön tila esimerkiksi ympäristölupa-arvioinnin yhteydessä, on otettava huomioon ympäristöön vaikuttavat tekijät. Lisäksi ympäristömuutoksen vaikutuksia on valvottava (esimerkiksi pH-arvon laskemista). Toimenpideohjelmassa ei kuitenkaan ehdoteta ilmastovaikutuksia vähentäviä toimenpiteitä, koska tavoitteeksi on asetettu meriympäristön parantaminen. Ilmasto vaikuttavia toimenpiteitä käsitellään Ruotsin ilmasto- ja energiapolitiikassa.

Toimenpiteiden täytäntöönpanon jatkaminen (kansallinen)	<p>Koska ympäristön tilan ei voida biologisen monimuotoisuuden osalta arvioida olevan hyvä, suojelualuetoimenpiteisiin täytyy sisällyttää ohjelmia uhanalaisten lajien ja elinympäristöjen suojelemiseksi sekä restauroimisen jatkamiseksi sekä vahvistamiseksi. Tämä sisältää meriympäristön toimenpideohjelmaan sisältyvät toimenpiteet (meriympäristöön kohdistuvat toimenpideohjelmat 24–25, 26, 28 ja 30–31).</p> <p>Nykyiset säädökset ja muiden kuormituksen vähentämiseen tähtäävien teema-alueiden toimenpiteet suosivat biologista monimuotoisuutta.</p>
Tarpeet muissa prosesseissa	<p>Monien lajien levinneisyysalueet ja elinympäristöt ulottuvat Ruotsin talousalueen ulkopuolelle. Helcom-toiminnassa Baltic Sea Action Plan -työssä (BSAP) ja Ospar North East Atlantic Environmental Strategy -työssä (NEAES) sovitulla tavoitteilla on suuri merkitys Ruotsin merialueiden lajien ja elinympäristöjen edellytysten parantamisen kannalta.</p>

4 Meriympäristöön kohdistuvan toimintaohjelman ympäristöseurausten kuvausten yhteenveto

Ympäristöseurausten kuvauksessa kuvataan meriympäristön toimenpideohjelman toteuttamisen odotetut seuraukset ympäristölle. Kuvaus toimii perustana meri- ja vesistöviraston päätökselle siitä, laaditaanko meriympäristön toimenpideohjelman viimeistään joulukuussa 2021.

Meriympäristön toimenpideohjelman on yleisluontoinen, joten myös seuraukset ympäristölle kuvataan yleisellä tasolla. Kukin toteuttaja kuvailee toimenpideohjelmaan sisältyvien fyysisten toimenpiteiden seuraukset yksityiskohtaisemmin esimerkiksi ympäristölakiin perustuvassa lupamenettelyssä.

Meriympäristön päivitetyn toimenpideohjelman yleinen tavoite on auttaa parantamaan meriympäristön laatua. Samalla toimenpideohjelman suunnataan ympäristö-käsitteen osaksi soveltuvaa osaa (veden laatua). Siksi joihinkin ympäristön osa-alueisiin voi kohdistua kielteisiä ja joihinkin myönteisiä vaikutuksia ohjelmassa ehdotettujen toimenpiteiden seurauksena. Tässä tapauksessa ympäristöarviointi perustuu lähinnä ympäristön laatutavoitteisiin. Siksi tällaisen ohjelman ympäristöarviointi muistuttaa ristiriitaisten tavoitteiden analysoimista, jossa erilaisia tavoitteita arvioidaan suhteessa toisiinsa. Meriympäristölle myönteinen toimenpide voi samalla vaikuttaa kielteisesti luonnonvarojen hallinnan näkökohtaan. Siksi analyysi antaa ohjeita näistä näkökohdista, jos on tarpeen selvittää, voidaanko toimenpidettä mukauttaa kielteisten vaikutusten vähentämiseksi. Arvioinneissa on esitetty tällaisia ehdotuksia, jos mahdolliset mukautukset on voitu yksilöidä.

Kun tarkastellaan päivitettyä toimintaohjelmaa kokonaisuudessaan, arvioidaan, että se edistää pääasiassa ympäristön laatua koskevien tavoitteiden ja taustalla olevien normien saavuttamista kunkin ympäristönäkökulman osalta. Vain kahden toimenpiteen (meriympäristöön kohdistuvat toimenpideohjelmat 55 ja 58) katsotaan jossain määrin olevan ristiriidassa luonnonvarojen hallinnan taustalla olevien tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Valtioiden rajat ylittävät vaikutukset ympäristöön

Meriympäristön toimenpideohjelman päivityksessä ehdotetut toimenpiteet yleensä ylittävät valtioiden rajat, koska kyseiset merialueet rajoittuvat useiden valtioiden merialueisiin. Maille, joihin vaikutusten arvioidaan ulottuvan, ilmoitetaan siksi virallisesti ja niille annetaan mahdollisuus neuvotella ympäristölain 13 §:n 6. luvun ja Espoon huippukokouksen päätösten mukaisesti osana ympäristöarviointia.

Päivitetyn meriympäristön toimintaohjelman arvioidaan vaikuttavan ympäristöön myös valtioiden rajojen ulkopuolella. Seurausten arvioidaan kuitenkin jäävän vähäisiksi ja olevan pääsääntöisesti myönteisiä. Toisaalta arvioidaan, että samanlaisia myönteisiä seurauksia saavutettaisiin, jos toimenpiteisiin ryhdyttäisiin muissa Ruotsin merialueisiin rajoittuvissa maissa. Tällöin tarvitaan koordinoitua muiden maiden kanssa haitallisten vaikutusten estämiseksi.

Vi arbetar för levande hav och vatten

Havs- och vattenmyndigheten, HaV, är en statlig miljömyndighet. Vi arbetar för att lösa viktiga miljöproblem och skapa en hållbar förvaltning av hav, sjöar och vattendrag.

Vi tar ansvar för att hav och sötvatten nyttjas men inte överutnyttjas. Vi utgår från ekosystemens och människans behov nu och i framtiden. Detta gör vi genom att samla kunskap, planera och fatta beslut om insatser för en bättre miljö. För att nå framgång samverkar och förankrar vi vårt arbete med alla berörda, nationellt såväl som internationellt.

**Havs
och Vatten
myndigheten**